

## YAZI-Diyanet ve Sünniliğin Katolikleştirilmesi

Gökhan Bacık

29 Mayıs 2015

“Mercedes hikayesi” ile Diyanet etrafında yapılan tartışmaların şimdilik en büyük sosyal sonucu şudur: Diyanet -örneğin geçen yıla göre- üzerinde daha az ulusal uzlaşma olan bir kurum haline gelmiştir.

Artık toplumun önemli bir kesimi Diyanet teşkilatını “belirli bir siyasi partiye yakın olarak” görüyor.

Diyanet’i idare edenler şunu düşünmelidir: Bütün sorunlarına rağmen Diyanet teşkilatı, Cumhuriyet’in başından bugüne kadar “toplumun büyük bir kesiminin üzerinde uzlaştığı, benimsediği ve politik bir kavga parçası görmediği” bir kurum olagelmıştır.

Yazık ki, son dönemdeki tartışmalar ile Diyanet üzerindeki bu toplumsal uzlaşma büyük oranda ortadan kalktı.

Bir tür ruhbanlaşma

Öteden beri “İslamiyet’te ruhban sınıfı yoktur” deniliyor. Bu elbette doğru.

Ancak son Diyanet tartışmalarında kullanılan dini lider kavramı bu konuda artık bir sorun olduğuna işaret ediyor.

Dini liderlik, Katoliklik gibi Hıristiyanlık’ta veya Şiilik’te vardır. Sünni düşüncede “dini lider” diye bir şey yoktur.

Güncel tartışmada Diyanet İşleri Başkanı için “dini lider” kavramı kullanılması bu açıdan son derece yanlıştır.

Ancak pratikte neredeyse Müslümanlık’ta da bir tür “ruhban sınıfı” doğmak üzere.

Katolik ansiklopedisi ruhbanı tanımlarken ikinci şart olarak “bir meslek icra etmemeyi” belirtir.

Bir insan marangoz, akademisyen, doktor, çiftçi olmadan sadece bir dini ibadete liderlik ettiği için para kazanıyorsa bir tür “ruhbanlık” doğmuş demektir.

Üstelik “İslam’ın filan konuda ne dediğini ancak filan kurum bilebilir” denildi mi tam olarak bir tür ruhbanlık inşa edilmiştir.

Halbuki Sünni gelenekte dini bir konuda hüküm vermek bir uzmanlık sorunudur. Arapça bilen, gerekli bilimsel formasyona sahip kişiler bunu imam, vaiz, müftü olmadan da yapabilir.

Diyanet’in kuruluşundaki temel İslami sorunsal, bir insanın hükümet kararı ile müftü veya imam atandığı için otomatikman bir namazın imamlığını yapacağını veya dinsel tartışmanın nasıl sonuçlanması gerektiğini bileceğine inanmaktır.

Halbuki şariat/din “hükümetin atadığı kişi bu işleri yapsın” demiyor “Arapça bilen, dini bilgisi daha iyi olan gibi” şartlara göre birisi imamlık yapsın diyor.

Cami ve para

Diğer önemli bir konu camilerin neredeyse fiilen bir tür “vergi toplama merkezine” dönmüş olmasıdır. Artık cuma namazlarından sonra cemaatten para toplanması neredeyse bir kural haline gelmiştir.

Bu işi bir rutin haline getirmek cami için hayırlı bir şey değildir.

Türkiye’de adettir “Avrupa’da papazlar cennette arsa karşılığı endüljans sattılar” diyerek Hıristiyan tarihi ile dalga geçilir.

Ancak günümüz camisi neredeyse aynı durumda. Hocalar “ahirette cennette köşkünüzün bir taşı olarak geri dönecek” veya “sıratla geçmenize yardımcı olacak” diyerek hiç durmadan cemaatten para toplamaktalar.

Asıl kriz

Bugün Diyanet teşkilatını idare edenlerin asıl kavraması gereken yaklaşan krizdir.

Aslında Türkiye, reform öncesi Avrupa’ya çok benziyor.

Her yere cami inşa ediliyor, sabah akşam din konuşuluyor, siyasiler Diyanet İşleri Başkanı’na uçak hediye etmeye kalkıyor, televizyonlarda dini sohbet anlatanlar kazandıkları paralarla oteller satın alıyor...

Aslında bütün bunlar yaklaşan “dine karşı tepkinin sinyalleri” olabilir.

Eskiler “bir şeyin kışırı ile lübbü makusen mütenasıptır” demişlerdir. Yani bir şeyin özü zayıfladıkça kabuğu kalınlaşır.

Sokağa ve siyasete bu kadar yansımış dini söylem ve görüntü aslında dinin Türkiye’de zayıflayan özünün ters bir yansıması olmasın...

<https://web.archive.org/web/20150727063248/http://www.bugun.com.tr/diyanet-ve-sunniliğin-katoliklestirilmesi-yazisi-1665792>